

VYCHOVATELSKÉ LISTY.

Časopis věnovaný zájmům křesťanského výchování.

„Kdo Mne následuje, nebloudí ve tmách,
praví Pán.“ Tom. Kemp. I. 1.

O svobodomyslném křesťanství.

Uvažuje J. D.

V čísle druhém tohoto časopisu byl podán list svobodomyslné učitelky na důkaz, jak smýšlí pokrokové učitelstvo o křesťanství. Je to zřetelné vyznání víry či lépe nevěry svobodomyslného křesťanství a nebude na škodu, povšimneme-li si trochu obsahu tohoto listu a posvítíme-li si na jednotlivé jeho body. Rozumí se, že klerikálové (rozuměj katolíci) prohlašují se v něm za lidi „mělkého rozumu“, „stojící zachmuřeně ve stínu“ „za lidi bigotní“; za to svobodomyslný křesťan je samé světlo, člověk „vynikajícího praktického rozumu“, jenž se raduje v jasu hřejných paprsků slunečních. Svobodomyslná křesťanka dovolává se svobody svědomí, ale běda tomu, kdo chtěje užít svobody svědomí, dovolí si jiného býti smýšlení, než svobodomyslná slečna Z . . . ! Tomu se ve jménu svobody svědomí dostane ušlechtilých titulů zpátečníků, nevzdělanců. Jako však není dobře, hřeje-li slunce člověku příliš na hlavu, poněvadž to škodí mozku, tak také není dobře vyhřívá-li se v silných paprscích světla svobodomyslného křesťanství, poněvadž ty „hřejné paprsky“ mají neblahý vliv na rozum a člověk, domnívaje se, že rozhlašuje do světa neslýchanou moudrost, promlouvá mnohý nesmysl. Hned druhá věta podává důkaz, že rozum svobodomyslné slečny nebude asi příliš hluboký, poněvadž „bystrým umem“ svým se zmohla na duchaplný vynález, že „o vnitřním náboženství se nemluví“; a proč? Ubohý klerikále, žasni! „Protože jest věcí svobody svědomí.“ Tedy o tom, co je věcí svobody svědomí, se nemluví. To všichni svobodomyslní brzo docela přestanou mluvit. A poněvadž takovou věcí svobody svědomí je vnitřní náboženství, proto o svém vnitřním náboženství svobodomyslná slečna Z . . . moudře mlčí? Nikoli, píše „moudrou“ epištolu, aby to své vnitřní náboženství jménem svobody svědomí přítelkyni své vnutila. — Kdo v této logice nevidí jasného a necítí hřejného paprsku, není-li to člověk omezeného ducha? Ostatně, co znamená věta: „náboženství jest věcí svobody svědomí?“ Svobodomyslní tou větou míní, že každý může míti náboženství, jaké mu libo, nikdo že mu nemůže poroučet, jaké má míti náboženství. To však je úplně nesprávné: náboženství jest poznání Boha a úcta Boha; má-li tedy náboženství býti pravé, musí poznání Boha býti pravé a úcta Boha býti pravá. A oznámil-li Bůh sám člověku pravdy náboženské, pak je člověk ve svědomí zavázán či povinen jim věřiti; dal-li Bůh sám člověku příkázání, pak je člověk povinen je zachovávat; a ustanovil-li Bůh sám úctu čili službu svou, pak je člověk povinen, úctu tu mu vzdávat.

Bůh však skutečně náboženství člověku dal nebo, jak obyčejně říkáme, zjevil, a proto člověk je povinen náboženství Bohem zjevené přijati a nelze mu tedy tvrditi, že „náboženství jest věcí svobody svědomí“; neboť o svobodě svědomí lze člověku mluvit jen, není-li vázán příkázáním nebo nemá-li povinností.

Nazývá-li pak svobodomyšlná slečna Z . . . klerikalismus, rozumějíc slovem tím jak z celého listu je patrné, náboženství katolické, vnější, prázdnou formou, již „bystrým umem“ svým rozlišuje od „vnitřního náboženství“, pak je velice na omylu. Ať si vezme katolický katechismus a podívá se aspoň na jeho obsah a přesvědčí se, že náboženství katolické je především náboženstvím vnitřním.

Katolický křesťan věří, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá; a víra je vnitřní přesvědčení. Katolický křesťan doufá a naděje je vnitřní pevnou důvěrou. Katolický křesťan má lásku k Bohu a k bližnímu, láska pak je uvnitř, v srdci. Katolický křesťan uznává Boha za svého svrchovaného Pána a proto má k němu v srdci úctu a proto chce jeho příkázání zachovávat. Katolický křesťan ví, že je jeho povinností, aby dbal svého posvěcování a posvěcování je věcí duše, tedy vnitřní. Zkrátka náboženství katolické je vnitřní nadpřirozený život člověka. A jako život přirozený nutně na venek se jeví, tak i nadpřirozený život čili náboženství katolického křesťana se jeví na venek, katolický křesťan koná, co mu jeho náboženství, jež chová v srdci přikazuje nebo radí, slovem katolický křesťan žije podle své víry. Vnější tedy forma katolického náboženství není prázdnou formou nýbrž je výrazem vnitřního náboženství a vnější bohoslužba je výrazem bohoslužby vnitřní, jak později ještě uvidíme.

Za to však svobodomyšlné křesťanství vyznamenává se ohromnou prázdnotou. „Svobodomyšlný“ křesťan nevěří v to, co věří katolíci, protestanti, pravoslavní a jak se všechny ty sekty náboženské jmenují (str. 23), toť vyznání víry či nevěry svobodomyšlného křesťanství, jemuž z křesťanství nezbylo než prázdné jméno, skutečně prázdná forma bez obsahu. Svobodomyšlný křesťan sice „myslí“, že je křesťan, že však neprávem tak myslí, hned bude patrné.

Svobodomyšlná křesťanská slečna Z . . . táže se udiveně své přítelkyně: „Ale, Márinko, což ti spornými jsou pojmy křesťan a katolík?“ Na tuto otázku odpovídám: Jsou a nejsou, podle toho jak těmto pojmům rozumíme. Kdo je v pravém slova významu křesťanem? Slovo křesťan, jak známo, je odvozeno z lat. slova Christianus, to pak zase od slova Christus. Zajisté tedy křesťanem je jen ten, kdo uznává a vyznává učení Kristovo celé a neporušené, kdo tedy věří především svědectví, jež Kristus o sobě vydal, pak nauce, již Kristus hlásal, a opravdově se snaží podle nauky Kristovy uspořádati svůj život. Ten je opravdu ctitelem a přívržencem Kristovým, ten zasluhuje v pravém významu názvu křesťan. Poněvadž pak Kristus založil církev a jí svěřil učení své a jí přikázal, aby učení jeho kázala všem národům a učila je zachovávat všechno, cokoli přikázal: je patrné, že jen ten je v pravém slova významu křesťanem, kdo je věrným údem jediné pravé církve Kristovy. A poněvadž touto církví Kristovou jediné pravou je církev katolická, jak se každý člověk dobré vůle snadno může přesvědčiti, je patrné, že jen ten je v pravém slova významu křesťanem, kdo je údem církve katolické čili katolíkem. A v tomto smyslu křesťan a katolík nejsou pojmy spornými a slovo katolík stalo se už v křesťanském starověku příjmením křesťana: Christianus mihi nomen, Catholicus cognomen t. j. křesťan jest jméno mé, katolík příjmení. Pravé tedy křesťanství a náboženství katolické je totéž, poněvadž učení katolické je jediné správným učením

Kristovým. Jest však mimo církev katolickou více náboženských společností, jež věří sice v Krista Syna Božího a vyznávají mnohé články učení jeho a proto také křesťanskými se nazývají; ale nemajíce neporušeného a pravého učení Kristova neprávem za církev Kristovu se vydávají. A jako jsou sporny na př. pojmy protestant a katolík, tak jsou sporny pojmy křesťan, rozumíme-li jim na př. protestanta a katolika. Zkrátka není každý, kdo křesťanem se nazývá, křesťanem pravým. Zvláště pak spornými jsou pojmy svobodomyšlný křesťan a katolík a to proto, že svobodomyšlnému křesťanu z celého křesťanství nezbyvá než pouhé jméno. A jako pozlátko není zlatem a jako padělaný peníz nezasluhuje jména peníze, tak svobodomyšlné křesťanství není křesťanstvím.

Svobodomyšlná křesťanka slečna Z . . . sice píše: „Myslím, že křesťany jsme všichni, že jimi byli i ti nejsvobodnější lidé (Voltaire, Rousseau)“. Je to ovšem poněkud svobodomyšlné myšlení, ale poslyšme ještě svobodomyšlnější důkaz, proč jsou všichni i nejsvobodnější lidé křesťany. „Věříme všichni v Boha . . . , všichni svobodomyšlní věří i v Krista, ale jen jako člověka, jehož božství mohlo záležeti jen v tom, že zákony mravní byly v jeho nitru neobyčejně jasné a On sám nikdy jinak se za syna božího nevydával, než právě tou nesmírnou světlostí svou schopností chápati jeho zákony (vůli).“ Toť tedy důkaz, že všichni i nejsvobodnější lidé byli a jsou křesťany. My však ve slovech uvedených vidíme důkaz, že svobodomyšlní křesťané vůbec křesťany nejsou. A proč: Křesťanem je ten, kdo věří, že Kristus je tím, zač se vydával. Kristus však, jak dále zevrubněji ukážeme, o sobě vydává svědectví, že není jen člověkem, nýbrž, že je také Synem Božím jednorozeným, pravým Bohem; jeho Božství že záleží v tom, že má pravou podstatu Božskou; a svědectví to potvrdil nezvratnými důkazy.

Kdó tedy chce nazýván býti křesťanem, musí především věřit, že Kristus je pravý Bůh. Svobodomyšlný křesťan však, jak sám se přiznává, v Krista Boha nevěří.

Kristus praví, že přišel vykoupit člověka krvavou smrtí svou; praví o krvi své, že bude prolita na odpuštění hříchův a Písmo svaté jasně a často nás o tom poučuje, že Kristus zemřel za hříchy naše. Svobodomyšlný však křesťan v Krista Vykupitele nevěří, neboť „nevěří v absurdní, hroznou legendu, že by Otec pro usmíření svého hněvu s lidstvem žádal si potupné smrti svého jednorozeného Syna“.

Kristus učí člověka pravému jeho poměru k Bohu, učí, že Bůh je Pánem našim, jehož poslouchati máme, že jest Otcem našim, jehož milovati máme, učí nás, že tenť jest život věčný, abychom poznali jedině pravého Boha. Svobodomyšlný křesťan však Kristu učiteli nevěří; zjevení nadpřirozené, jež Kristus nám přinesl, jest mu nesmyslem, lidským výmyslem. Ovšem, ne-li Kristus jen člověkem, pak je jeho učení výmyslem lidským. A co záleží svobodomyšlnému křesťanu na poměru člověka k Bohu? Ta otázka, jak vyznává, „dnes nezabírá myslí lidské“. Dnes prý „zabírá myslí lidské jiná otázka a to poměru člověka ku člověku“. Ale, což Kristus na otázku tuto neodpověděl? Neučil nás co nejdokonaleji o poměru člověka k člověku? Kde se dočteme vznešenější nauky o lásce k bližnímu, ne-li v učení Kristovu? A kdo poučil nebo poučí nás lépe, jaký je poměr rodičů k dítkám a dítek k rodičům, představených ku poddaným a poddaných ku představeným, manžela ku manželce, bohatého k chudému, člověka ku nepříteli svému? Svobodomyšlný křesťan však, ač prohlašuje Krista za nejmoudřejšího člověka, přece v té příčině nauky jeho neuznává; neboť „jeho mysl dnes zabírá otázka poměru člověka k člověku“, patrně, aby otázku tu, jež pro něho není Kristem rozřešena, rozřešil. Svobodomyšlný křesťan nevěří Kristu učiteli.

Křtistus založil církev a svěřil jí úřad učitel'ský, aby učení jeho kázala: svobodomy'slný křtířtan vřak „bojuje proti zatemňování rozumu pověrami, což je hlavně činností kleru“. Křtistus svěřil církvi úřad kněž'ský, aby přinářela Bohu oběť a posvěcovala věřící sv. svátostmi; svobodomy'slný křtířtan vřak „v nesmyslné, hřiřšné ty pověry nevěří, nevěří ve vřečen ten vnější kultus bohosluřby“. Křtistus dal církvi úřad pastýř'ský či králov'ský, aby spásitelnými příkazy vedla věřící k životu věčnému, ale co dbá svobodomy'slný křtířtan o církev a její příkázání! A přece řekl Křtistus: „neuposlechne-li kdo církve, budiř tobě jako pohan a publikán“.

Co tedy svobodomy'slnému křtířtanu zbývá z křtířtanství? Nic, ale zhoła nic. Je to jeho křtířtanství jako bublina mydlinová: blýská se nabubřelými frázemi, ale je prázdné, a chceř-li se na ně bliře podívat splaskne ti a nezůstane z něho ani tolik, co z mydlinové bubliny. Neboř, že se chlubi, že věří v Boha, to ho jeřtě křtířtanem nečiní; v Boha věří i řid i mohamedán i pohan a proto jeřtě křtířtany nejsou. Není-li kdo naprostým atheistou, není proto jeřtě křtířtanem. Mimo to Bůh křtířtanský není ani bůh Voltairův ani Rousseauův, nýbrř Bůh, jehoř nám hlásá Křtistus, Syn Boří. A že se chlubi, že věří v Křtista? Vřdyř Křtistus svobodomy'slného křtířtana není skutečný, historický Křtistus, nýbrř Křtistus smýřšený od nevěřce Renana, hrdina románu. Proto také svobodomy'slného křtířtana víra v Křtista není vírou nábořenskou. Povařuje-li Křtista za pouhého člověka, buř i nejmoudřejřího a nejřlechetnějšího, je to vírou nábořenskou čili nábořenstvím zrovna tak, jako je-li převědčen, že Sokrates byl velkým mudrcem a člověkem řlechetným. Křtířtanská víra v Křtista záleři v tom, že věříme, že Křtistus je pravý Syn Boří vtělený a že věříme vřechno, čemu Křtistus učí, že nauku Křtistovu nemáme za výmysl lidský, nýbrř za nauku v pravém slova smyslu Bořskou. A proto nebudiř svobodomy'slné slečně křtířtance s podivením, že my nechtějíce býti hozeni do jednoho měchu se vřemi, kdoř mají jen kus křtířtanství anebo jen svobodomy'slné křtířtanství, nazýváme se katolíky nebo katolickými křtířtany a že se nespokojujeme s vřeobecným názvem křtířtan; neboř se liříme vírou nejen od řidův a pohanů, nýbrř i od luteránů, helvetů, anglikánů, pravoslavných a ostatních sekt, které mají učení Křtistovo bludy poruřené; liříme se i od svobodomy'slných křtířtanů, kteří nevěří ani tomu, čemu věří katolíci ani čemu věří různé sekty křtířtanské.

Z dosavadní úvahy je patřno, že svobodomy'slné křtířtanství není kultem Boha, vřdyř poměr člověka k Bohu nezabírá myřli svobodomy'slného křtířtana, nýbrř kultem člověka, lidskosti, humanity, neboř jeho myřli zabírá poměr člověka k člověku. Svobodomy'slný křtířtan nepopírá Boha, ale také ho více nedbá. (Přiřtě dále.)

Tolerance v zrcadle pravdy.

Na uvářenou „tolerantním“ bratrům v povolání podává B.

Vizte tu krásku s ratolestí míru v ruce, hlasatelku pokoje mezi národy! Obličej jako z mramoru, klassické krásy, ale bez života, ruchu, výrazu, krásy uspávající, nepovznářející, nehřející, krásy ztrnulé. Z oka jejího nerozlévá se teplý proud lásky, milosti proudící se ze srdce obětavého, nadřšeného, věřného až do hrobu a zmuřilého, jen odlesk lhostejného rozumářství (espritu, vtípu a duchaplnosti) spojeného s jistou dávkou samolibosti

a hrdosti line se z oka jejího. K počtě její mnoho strun rozezvučeli, mnoho hymen vyzpívali poetové, její apoštolé, hlasatelé jejího učení. Ve svém evangeliu velebí, zbožňují „svatou přírodu“, „Všeducha“ (Allgeist, „Neznámého“ [lhostejno, jmenuje-li se Jehovah, Jupiter, Zeus, Ormuzd, Perun, Thot, — Bůh]). Nevážou se formulemi, autoritou, ničím jsou památníky starého umění: chrámy, sochy, obrazy, básnická díla oproti plodům svobodného, volného umění. Dech Všeducha vyhýbá se chmurným, mrtvým prostorám chrámovým, ale vane v hájích. Nemají nenávisti k bratru, vždyť je to vše jedno, těší-li mne zelené, nebo jej červené!“ (Uvedeno ze III. díla Weissovy Apologie, kde citováni Voss, Uhland, Huygens.) Toť povšechné vymezení idey humanismu, tolerance. Humanismus zvrhá se tu v naturalismus, snášenlivost ve lhostejnost.

Jen doby úpadku mohou zploditi takové učení. — Lidé ztratili tu statky nejsvětější, nejdražší předkům víru, ideály. Víra živá, živná půda, ze které pučí letorosty radostné naděje a květy plodné, činorodé lásky, sílila předky v těžkých dobách, vlévala ve hrud' nadšení pro vše krásné, veliké, dobré, ušlechtilé, takže umělec i prostý dělník pracoval celou duší svou, podáváje v díle sebe upřímně, věrně, třeba prostě, ale mocně, víra nadchla předky k činům heroickým až k sebeobětovnosti.

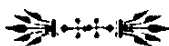
Tento zdroj všeho vyššího, nadpřirozeného života vyschl a na místě něho podává se lidstvu trest v hezké nádobě, ale uspávající, způsobující mír shnilý. Který přívrženec humanismu, tolerance vykonal činy tak nezištné, obětovné, veliké a slavné ne fysicky, ale duchovně, činy v pravdě křesťanské, jež zdobí a ozařují památku nesčetných křesťanských světců?

A zušlechťující, povznášející vliv křesťanství nevymizel a nevymizí, toť důkazem pravdivosti učení a víry křesťanské (katolické). (Pravda má blahodárné účinky v životní praxi, jen blud účinkuje zhoubně, způsobuje rozvrat). Křesťanství není tudíž stanoviskem překonaným, nebylo jen stupněm k vyšší kultuře, pravda zůstává pravdou a ti, kteří čistým, oddaným, pokorným srdcem ji přijímají, schopni jsou posud činů, jež naplňují nás radostným podivem a nadějí, že Bůh nedá udusiti v lidstvu dobré zrno trním zkaženosti. Nerozplesá-li se srdce tvé skutky sv. Vincence, jehož celý život jest jediným osvědčováním lásky k malým, nepatrným, chudým, utištěným? A takových příkladů síly, obětovnosti najdeš posud na sta.

Jak oproti tomu jsou mdlé a málo vlivné bleskotné, duchaplné vývody Rousseauovy a j. humanistů! Byť by se sebe více humanismus vychloubal, že je vyšším stupněm ve vývoji člověčenstva (pokrokovějším než křesťanství), nepopře, že co dobrého v něm, jsou rozředěné a tím nabubřelé nauky křesťanské, které tím pozbyly síly, působivosti. Humanismus vše zplošil, nevyvrcholil, křesťan miluje srdcem, třeba největší oběť přinášejícím, humanista rozumem chladným. Co vás více chytne: výrok Spasitelův „Milujte nepřátele, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí a vám protivenství činí“, nebo slova básníkova: „Ich hass' den Bruder nicht. Ist es nicht einerlei, ob ich am Grünen mich, er sich am Rothen freu'? Nebo co je více: modliti se (za bolestí nesnesitelných) „Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí“ „Pane, nepokládej jim to za hřích“, nebo říci s Goethem (s božským klidem) „Všechno pochopiti jest všechno odpustiti“. S krvácejícím srdcem odpouští křesťan, rozumem humanista.

Činorodou křesťanskou lásku pozměnil humanismus v toleranci, snášenlivost a pokládá ideu tolerantní za, Bůh ví, jakou vymoženost nové doby.

(Příště dále).

O koncentraci předmětů na školách měšť. vzhledem k náboženství, jakožto předmětu vyučovacím.

Podává *Frant. Chramosta*, katecheta v Boskovicích.

Nepřímý podnět k této úvaze dal mi článek řed. měšť. školy v Telči Tiraye, který uveřejněn byl před několika roky v zaniklém již časopise katechetů českých: „Katechetické Listy“, a který má název: Sluší-li didaktické pravidlo — Spojuj předměty příbuzné — i na náboženství vztahovati?

Výborný tento článek, který v listě pro duchovenstvo určeném asi širší známosti nenabyl, a jehož, předpokládajíc laskavé svolení pana ředitele tuto používáme, jedná o věci tak důležité, že přidávajíc své zkušenosti a rozšíříc je tak poznámkami ne snad zbytečnými, činíme obsah jeho i pravdy, jež dávno již chtěli jsme učiniti předmětem některé promluvy konferenční, předmětem promluvy dnešní i budoucí.

Celou rozpravu vhodně rozdělím na čtyři oddělení.

I. Co rozumíme koncentrací vyučování?

II. Zdaž se provádí?

III. Katecheta a učitelé.

IV. Učitelé a katecheta.

I. Co jest koncentrace vyučování, naznačuje § 62. šk. a vyuč. řádu z r. 1870 takto: Nižádnému předmětu nemá se vyučovati tak, aby se nevztahoval k jinému, nýbrž veškeré předměty mají se pokládati za jeden celek a mají se tedy při vyučování vzájemně k sobě vztahovati.

Spojuj předměty příbuzné! je didaktické pravidlo a také učitel jest mistrem, vyučuje-li jedním, jistým směrem, za určitým cílem se bera, vede-li si stále tak, aby všechny předměty, jakékoli již jest jejich jméno, tvořily jednotný celek, aby províval je jeden a týž duch vychovatelský, by všechno učivo vespolek se doplňovalo v neustálém soustředování.
(Řed. Tiray).

Hlavní věcí je tedy cíl a to jeden, všem společný cíl vyučovací. Tento cíl je vyřčen § 1. z. šk. mravně-náboženským vychováváním — cíl širší, obecnější, jehož zástupcem je katecheta a povahou školy měšťanské — (neboť o ní mluvím) směr hospodářsko-průmyslový — cíl užší, zvláštnější, jehož zástupci jsou učitelé.

Tyto dva směry mají se doplňovati ve všech předmětech a k sobě vztahovati tak, aby tvořily jeden celek, jednoho ducha.

Připadá mi snad nevhodné přirovnání — vůz obtížený nákladem, jež táhnou dva tahouni. Vůz — škola, náklad — svěřené děti, tahouni — sit venia verbo — ovšem v ušlechtilém slova smyslu -- kněz a učitel. Kněz zástupcem směru širšího — výchovy nábožensky-mravné, učitel směru jinak vzdělávacího.

Aby vůz šel ku předu, je třeba svorné síly, práce společné jedním směrem, a v tom je důraz — neboť kdyby tahouni jeden v levo, druhý v pravo, jeden ku předu, druhý do zadu, jeden rychle, druhý pomalu, jeden celou silou, druhý s malou námahou vůz táhli, ku předu nepříjdou.

Nebudu pak se rozhovořovati o tom, který směr je důležitější, a který má býti více uplatňován — rozepře je asi tak důležitá, jako hádka o tom, co jest důležitější — libretto či hudba, slova či nápěv, myšlenka či její provedení? — tolik jen tvrdím, že spojíme-li oba ony směry, výslednicí výchovy bude: Veškeré učitelstvo na jedné škole pracující, společně nechat pracuje k jednomu cíli: k náboženskému, mravnému, praktickému i fysickému

zušlechtění, vzdělání i výcviku mládeže sobě svěřené, aby z ní byli zbožní, vzdělání a praktičtí lidé i občané. Jeden za všechny, všichni za jednoho. Kněz šlechtí více duši, ale nepouští se zřetele i vzdělání — nazývám je — tělesné a tak podporuje učitele, učitel vzdělává tělo, ale dbá i duše a podporuje kněze. A tu jisto jest, že ve školách, kde učitel ve třídě sám vyučuje, pak-li s knězem se shoduje, nebude nesnadným při dobré vůli obou pěstovati paedag. pravidlo, o němž mluvíme, jako na školách měšťanských, kde v jedné třídě více učitelů různým předmětům učí.

Na takových školách — uvádím slova řed. Tiraye — řešiti požadavek — spojovati předměty příbuzné — náleží k úkolům nejtěžším. Dostojí-li aspoň částečně úkolu tomu, který je zkušebním kamenem ředitele školy až k jádru vnitřního spletilého ústrojí vyučování prohlédajícího, pak jest to neklamnou známkou šťastného sdružení všech ostatních členů sboru učitelského součinně pracujících; škole takové vtiskuje se snadno postřehnutelné znamení oduševnělé práce, pozorovatel brzo postihuje, že proniká vším tím snažením dobrý duch.

II. Zda se taková koncentrace provádí?

Ruku na srdce — píše zmíněný ředitel — a přiznejme se, že v časopisech paedagogických jakéhokoli směru přetřásává se sice častěji otázka vztahu učiva k veřejnému životu i vzájemnému vztahu předmětů vespolek, že se pojednává o prohlubování, rozšiřování a spojování předmětů roztočivých v konferencích učitelských sborů i spolků, ale o vztazích náboženství ku jiným předmětům nynější školy nezavadíme. Ruku na srdce a přiznejme se, že některý učitel ani neví, jaké učivo z náboženství v té oné třídě předepsáno jest. Jak může se odvolati ve příhodnou chvíli při předmětech svých na působivé příklady i poučky z náboženství, když i jinak úřední styk — pouhá obřadnost, osobní styk — chlad a led, hodina náboženská jakoby v rámci rozvrhu hodin zcela se od jiných hodin odlišující, zvláštního rázu, náboženství jakoby nepatřilo k učení druhému. Pak ovšem o součinnosti k jednotě učiva směřující, při níž nezbytným jest častý styk, rozhovor, úvaha, ochota i mírnost — řeč býti nemůže.

Kdeže původ zla toho?

Když tak občas probírám listy vládních věstníků, tu zabolí mne čtoucího výnos o osnovách učebních odstavec I. „Náboženství“, kdež lakonická věta:

„Čemu se má z náboženství vyučovati, ustanoví úřad církevní.“

Tatáž věta v § 50. „Šk. a vyuč. řádu“. — Ovšem, každý rozvážlivý krátkou, ale obsažnou ano výmluvnou větu vysvětlí si jako nutný důsledek dvou různých právních stanovisk, v dalším pak jako obvyklou právnickou formu přesné stylisace zákonných paragrafů. Ale což učitel „nováček“, jako každý mladý člověk v nevykvašenosti náhledů se širokým proudem běžných názorů plující „bouřliváček“? Uvedený text svádívá jej na celá léta — než zkušenost života a dozralá uvážlivost naučí jej úsudkům střízlivějším — k domnění, že náboženství skutečně je vymknuto z učení nic nemajíc společného s povinnostmi učitelskými.

Přemílají se řeči o skutečných konfliktech dvou autorit, zlý příklad nedorozumění a svárů skutečně se přihodivších zle působí.

Ale nejvíce nešťastné polemiky novinářské porušily tak mnohý, mladý, zdatný kořen. Vždyť dosud největší procento učitelů jsou synové učitelů starší doby, synové venkovanů — rolníků. A vychování synů takovýchto rodičů jistě nesměřovalo k vychování zjevných odpůrců víry a církve. — Ale ta polemika novinářská, ve které bývá nejčastěji z obou stran přestřelováno, ten novinářský boj zhoubcem jest i svědkem mnohých dobrých.

Ne každému možno čítati články obojho smèru, ne každý má príležitosť účasťniť sa věcných rozhovorů rozvášných a prozíravých stoupenců obou stran. A tak objektivnosť a umírněnosť mizí, ponechávajíc miesto stranické rozvášnělosti. Bázeň, aby nedostalo sa za přímé, rovné slovo přihany obojetnosti, strach, aby člověk neparadoval v okresních a místních také časopisech jako zpátečník a tmář atd., nejen že zabraňují dorozumění, než spory přímo zaviňují; vždyť jest za našich dnů zmatení pojmu o povaze (karakteru) takové, že třeba jen odchýlné hlasování ve věcech, jež jsou třeba jen heslem jednotlivce, který klubovní disciplínou váže přívržence své, stigmatizuje hlasujícího znamením bezkarakternosti. Přechasto opačný soud byl by na místě. — Zkrátka zásadní rozdíl stanoviska právního: komu škola patří, o cílech a prostředcích vyučování atd., se všemi velkými i malými, trvalými i nahodilým následky, který k rozdílu a rozporu tomu živoucí život v celém čtvrtstoletí připlétl, přivodil a nahromadil tolik nesrovnalostí s notným přídavkem nedůvěry ano podezřívavosti, že — jak řečeno bylo — náboženství jako předmět školní zaujalo osamocené místo, nejsouc přibíráno, jak sluší a patří, ve vztah s předměty ostatními. (Příště dále.)

○ napovídání.

V každé škole mají žáci nějaké návyky nepěkné a nechvalné. Někde je jich méně, jinde opět více. A takové zvyky jsou jako nakažlivé nemoci; taková letem rozšíří se v žactvu a je pak třeba mnoho napominati, varovati, ano i trestati, aby žáci tomu zase poněáhlu odvykli.

Takovým zvykem nepěkným je též napovídání. Napovídání přese všechny zákazy a tresty učitelovy stále u žáků se vyskytuje. Příčiny pak bývají rozmanité.

Nejčastěji bývá příčinou napovídání soustrast: žák, jenž něco ví, chce pomoci tázanému. Útrpnost a soustrast bývají příčinou nejenom na nižších stupních, ale též u žáků tříd vyšších. Jiná příčina, proč žáci ve škole napovídají, je domýšlivost. Žáku nadanějšímu, než jeho soused, podařilo se již několikrát napovědětí dobře. Dříve napovídal z útrpnosti ku svému sousedovi, aby mu pomohl, nyní však jen proto tak činí, aby učiteli ukázal, že dovede na všechny jeho otázky odpovědětí.

Ještě jiná příčina, proč se napovídá — je zlomyslnost. Žáci napovídají proto, že se jim to zapovídá, že se učitel snad proto před dětmi rozčiluje, a nic se nerozmýšlejí i dokonce špatně napovídati. Čím přísněji učitel napovídati zakazuje, čím více tresty jim za to hrozí, tím jsou žáci horší a horší a tím více napovídají. To se však nevyskytne u drobných dětí, jež mají ještě zlatá srdéčka a mysl čistounkou, ničím nezkalenou, ale právě to pozorujeme u žáků tříd vyšších, jejichž rozum je sice vytríbenější, ale za to vůle více ke zlému nakloněna.

Toť jsou nejdůležitější příčiny, proč žáci napovídají, a na učiteli jest, aby příčinu napovídání poznal, a podle toho začal napovídání žákům odvykati.

Ale proč se tolik žákům zakazuje, aby napovídali? — Žák tím, že napovídá, chová se k učiteli i ke spolužáku nešetrně, klame oba, tak že učitel potom neví, odpověděl-li mu tázaný proto dobře, že se mu dobře napovědělo, nebo proto, že sám je dobře připraven a věci rozumí. Ještě

vice však škodí napovídající tomu, komu pomáhá. Napovídající vyčte obyčejně odpovědi pod lavicí z knihy. Teď je vyvolán ten žák, po chvíli onen, pak zase jiný atd. Žáci se bezpečí na to, že se jim napoví, přivykají lenivosti, nepozornosti a p. a výsledek je zcela přirozený, že totiž konec konců žádný nic neumí.

Některý žák zase trochu zvolna myslí, ač jinak dobře, a tu učitel mu ponechává malou chvílku na rozmyšlenou. V té chvíli náповěď nebývá teprv vhod, zvláště napovídá-li žáků několik aneb docela špatně.

Nejvíce však napovídající žák škodí sobě. Stává se domýšlivým, přestává se pilně učit, klame učitele, připravuje se o jeho lásku a přízeň. Největší a nejtěžší vadu ponechala jsem na konec, že totiž napovídáním ruší se kázeň školní. „Škola bez kázně — mlýn bez vody“, praví náš Komenský. Kázeň je základem všeho učení; ve škole, kde není kázně, nedosáhne se nikdy tak velkých úspěchů, jako ve škole, kde kázeň vše učení proniká.

Proto tedy nemá a nesmí učitel nikdy napovídání trpěti, nýbrž všude mu zabráňovati a je hned v počátcích udušovati, aby se nerozšířilo.

Marie Jiříčková.

Z P R Á V Y.

Školy mohou býti povzneseny a zlepšeny jen reformou učitelů. Všecky zákony, všecka nařízení a výlohy nic neprospívají k nápravě školství, nebudou-li učitelé vzdělanější, mravnější a zbožnější a tím také svědomitější, oddanější a v povolání horlivější.

Sv. Jan Křtitel de la Salle.

Ústavy učitelské v nynější své podobě uznány byly téměř všeobecně za nedostatečné průpravny k povolání tak důležitému. Výši vědecké předpravy, kterou poskytují, nechceme dnes kritisovati. Vzpomínáme jen na výtku rovněž často učiněnou, že kandidáti absolvují ústav ve věku příliš časném (19 let zpravidla), kdy naprosto ani intelektuálně ani mravně nemohou býti tak vyspělí, aby jiné plánovitě mohli vychovávat. Přinášíme doklad: Zjistili jsme, že několik kandidátův učitelství je horlivými čtenáři dětského časopisu „Mladý Čech“, listu s velmi nizoučkou úrovní. Jeden z nich odpovídá na redakční otázku: „Které spisy nejvíce se ti líbí a proč?“ v 5. čísle téhož listu, a odpověď prozrazuje tak úzký názor, že až zaráží. Teď ovšem se nedivíme, že nepodařilo se do kruhu čekatelův učitelských vpraviti vážné listy učitelské a paedagogické; nemůžef pro ně býti na tom stupni ještě pochopení. Je opět patrné, že požadavek vyššího, prohlubenějšího předpravného vzdělání mělo by učitelstvo se vším důrazem znovu vy-zdvihnouti.

Život.

Služné učitelské v rozpočtovém výboru. V rozpočtovém výboru zmínil se ministr vyučování dr. ryt. Hartel o peticích jednot učitelských, aby učitelé platy byli na roveň postaveni státním úředníkům čtyř nejnižších tříd hodnostních. Správa vyučování počítala, že by výlohy se splněním tohoto přání spojené obnášely asi 40 mil. korun. (Výlohy s novým vy-zbrojením dělostřelectva spojené budou obnášeti 80,000.000 korun a nebudou jak obyčejně postupně zařaděny do rozpočtu, nýbrž budou najednou

uhrazeny půjčkou.*) Žádosti za zvýšení platů katechetům považuje ministr za oprávněné, avšak pro tu dobu nesplnitelné.

Svaz českých ústředních spolku učitelských. Předsednictvo Ústř. spolku moravského rozeslalo jednotám učitelským návrh svazových stanov a žádá, aby o nich důkladně porokovaly a dodatky případné nebo opravy žádané do 15. března zaslaly ref. p. Jos. Úlehlovi, řed. měšťanské školy v Kloboucích u Brna.

Zákaz chovati psy ve školních budovách. C. k. zemská školní rada pro král. České vydala výnos ze dne 2. prosince 1901, č. 42.113, jímž se zakazuje chovati psy ve školních budovách, a kde jsou budovy školní o samotě, musí býti pes stále uvázan na řetěze. Nad tím se rozčilují mnohé učitelské časopisy v Čechách a široce se rozepisují o této „velké události“. Již jim patrně štvání proti „klerikalismu“ nestačí na vyplnění místa; chytly jinou kost.

Slezským učitelům od 1. ledna t. r. vyplácí se služné na c. k. berních úřadech dle nového školního zákona. Dne 2. ledna přišlo si také několik českých učitelů na c. k. hlavní berní úřad v Opavě pro peníze a přinesli si české kvitance. Ale peníze jim na ně vyplaceny nebyly právě proto, že byly české. Berní úřad se při tom vymlouval na zemský výbor, který to tak chce.

Učitel v disciplinárním vyšetřování. Předseda spolku „Bürgerschule“, vídeňský učitel měšťanské školy, Oswald Hohensinner, byl vzat do vyšetřování vídeňskou c. k. okresní školní radou pro řeč, již měl při banketu v Mor. Šternberku. Vytýká se mu, že si dovolil učiniti přirovnání mezi učením Kristovým a dnešních „klerikálů“.

Sebevraždy dětí. V Ivančicích zmizela před třemi týdny žákyně obecné školy, Martínková. Jsou domněnky, že zahynula sebevraždou v Jihlavce. — Jak hrozivě sebevraždy u dětí se vzcházejí, ukazuje statistika. R. 1896. až 1898. zemřelo v Prusku sebevraždou ve věku do 10 let 73 hochů a 20 děvčat; ve věku však od 10 do 15 let již 1173 hochů a 342 děvčat.

Samovraždy za dětského věku. Dr. A. Bär vydal spisek: Der Selbstmord im kindlichen Lebensalter (v Lipsku, u G. Thiema). V spisku tom objasňuje příčiny dětských samovražd, o nichž se nyní tak často dočítáváme. Samovražd dětských neustále přibývá. Zjev ten však nezávisí na pocitu samovražd osob dospělých. Mužských drobných samobojců jest více nežli ženských. Jeví se v té příčině týž poměr jako u dorostlých, 4 : 1. Náklonnost k samovraždě se vyskytuje u hochů dříve nežli u děvčat; u těchto však se zmocňuje za vlivu pohlavního dospívání více než u mužských dospěncův. — Pohnutky k samobojství dětí vyzkoumati jest věcí velmi nesnadnou a nejistou. Často se nedostává dostatečných vědomostí o vlastnostech a poměrech rodičův a příbuzných, známosti předcházejícího životního způsobu vývoje a vlastností drobných samovrahův. Veliký počet drobných samobojců jest z dětí duševně chorých, resp. psychopaticky znehodnocených. Veliká část samovražd podmíněna jest socialními poměry, za nichž děti vyrůstají; což jde na vrub moderního kulturního života. Děti bývají vychovávány špatně, nesprávně, jednostranně, dospívají záhy, bývají zanedbávány atd. Předčasná dospělost zdá se býti příčinou, že zločinnosti (kriminality) dětí přibývá. Že by nynější soustava školská, přetěžování žactva dohánělo k sebevraždění, nemožno vzhledem dětí zdravých zjistiti. Děti duchově nestatečné snadno však pro tu příčinu klesají. Často se vytýkají

*) Dle jiných zpráv bude se již v rozpočtu na rok 1903 požadovati 15—20 mil. jako první splátka na celý obnos 120—150 mil. korun, jehož pro opatření nových děl bude potřeby.

za příčinu sebevraždy: bázeň před zkouškou, uražená ctižádost, bázeň před trestem — zejména hledic ke školám obecným. Závažnou příčinou k sebevraždám jest také pud napodobovací.

Komenský.

Co jedí školní děti? V jedné ze saských předměstských škol sestavili učitelé na základě otázek dětem kladených statistiku, dle níž zřejmo, kolik dětí jest v poledne bez teplého oběda a co jedí ponejvíce ony děti, jež mají doma teplý oběd. Výsledek byl, že asi 25 až 30 dětí ze sta již od měsíců ničeho teplého nepožilo, nýbrž výlučně jen kus suchého chleba bez sádla nebo másla. A tak zvaný oběd těch šťastných dětí pozůstával okrouhle z 50 až 60 procent brambor maštěných lněným olejem. Tuto zprávu provázejí učitelé a lékaři, jichž rukama šla, touto poznámkou: „A od tohoto ubohého lidu chtějí naši zemědělci a liberálové ještě vyssávat vyšší cla z potravin. Nechtě se stydí!“ Když mladí lidé houfně před časem zmírají, tu je potom kroucení očima, tu je mravokárných řečí o tom, jak si nynější mládež podryvá zdraví! A hle, statistika povídá, že ne ta mládež, nýbrž ti, kdo se mají o dítě postarat, dokud se nemůže samo uživit, jsou příčinou mrzáků, nemocí a předčasných smrti dorostu!

Čas.

Ke cti sv. Jana Kř. de la Salle, patrona učitelů, má býti ve chrámě sv. Petra v Římě postavena socha tohoto světce. Prozatím jest v určeném výklenku postaven model zamyšlené sochy. Socha sama, kterou má zhotoviti sochař Aureli v Římě, bude 5.65 m vysoká. Bude představovati svatého učitele a zakladatele „Školských bratří“, kterak vyučuje dvě děti náboženství: děti budou státi mu po boku. V 18 měsících doufá Aureli své dílo dohotoviti. Cena sochy vypočtena jest na 100.000 franků.

Vhodný zákon. V Americe podán návrh zákona, dle něhož má býti trestán každý, kdo mládeži prodá, půjčí neb daruje knihu, ze které by mládež mohla vzíti porušení v ohledu mravním. Podobný zákon u nás by neškodil. Také by mělo však býti vězení pro ty, kdo takové knihy piší.

Užitečné ustavy s vyloučením alkoholu zakládá míni zvláštní spolek, který se ustavil v městě Ebingen (Württembersko), ve všech městech, která mají přes 2000 obyvatelstva, v Německu, Rakousku a Švýcarsku. Jde tu o kavárny, jídelny, společenské místnosti s veřejnými čítárnami, koupelny, kuchařské a hospodyňské školy.

Hostinské živnosti bez lihových nápojů ve Švýcarsku rozmnožují se v posledních 10 letech značnou poměrně měrou; roku 1890. bylo takových místností v zemi pouze 19, nyní však jest jich už 455, z toho 31 v jediném Zurichu.

Spolek proti klení, jako se ustavil ve Švýcarsku, neškodil by ani u nás. Lidem, kteří jsou známí svým klením, posílá spolek korrespondenční lístky, opatřené vhodnými citáty, jako: „Nevezmeš jména Božího na dar“ a pod. I u nás se v poslední době rozšířilo klení až běda. Často slyšíme děcko, sotva začalo choditi do školy, klíti jako husara. Zbožnost klesá, nemravnost stoupá a s ní i sesurování mravů — toť ukázky, věstící smutnou budoucnost. —

Na škodlivost některých školních inkoustů upozornila nedávno vláda v Mindenu v Německu jak následuje: Bakteriologickým zkoumáním zjistilo se, že v mnohých inkoustech nalézá se plíseň a jiné zdraví škodlivé bakterie, zvláště v těch, které nebyly po upotřebení dobře zátkou opatřeny. Když tyto bakterie byly sneseny na těla malých zvířat, jako myši, krysy a j. stalo se, že za několik dní zvířata pošla. Z toho dají se vysvětliti smutné případy, že z nepatrného píchnutí v inkoustu smočeného péra nastane otrava krve, ano i smrt. — Mnohé děti mají ten nepěkný zvyk, péro do úst strkati a je olizovati. Tím vnikne plíseň a bakterie slinou do žaludka

a když také z toho nenastane otrava, tož přece zůstává se tím zárodek rozličných onemocnění. Udělal-li žák kaňku, domnívá se, že to nejlépe spravi, když kaňku slízne. Jest tudíž ve škole třeba opatrnosti, aby se škodlivým následkům při upotřebení inkoustu předešlo.

Drobnosti. Dne 29. ledna t. r. bylo tomu padesát let, co zemřel Jan Kollár, básník „Slávy dcery.“ — Zemské volby na Moravě budou se konati asi až na podzim. Ve volební boj chce letos zasáhnouti i učitelstvo. — Na dvě stě českých dětí odnárodňuje se ročně v Novém Jičíně, protože není peněz na české školy. — Pekařský pomocník Josef Stengl odsouzen byl v těchto dnech v Praze pro „opravování“ školní zprávy na 12 hodin do vězení. — Umělecká výstavka slovenská v Hořoníně konati se bude v postě nebo na jaře. — Universitě v San Franciscu odkázala paní Lathrov Stanfordová asi 30 mil. dolarů. Tím se stala ona universita nejbohatší na světě. Už nyní bylo na ní vyučováno bezplatně a přednášelo na ní 150 profesorů, co nyní bude podnikati, vzroste-li její důchod roční asi o 3 mil. korun! — Na polskou školu ve Vídni věnovala hraběnka Ziemalkowska 20.000 korun. A naše šlechta?

S barvou ven! Sl. Zd. Wiedermannová, odb. uč. v Přerově a veliká organisátorka pokrokových učitelek na Moravě, zasílá svým „neznámým“ kolegyním důvěrné dopisy, v nichž „přesnažně“ žádá, aby jí adresátka obratem pošty sdělila, ku které straně učitelstva náleží, „neboť, jak víte,“ píše, „jsou v učitelstvu moravském strany tři: přežilá klerikální, (aj! my myslíme, že teprve začíná, a zatím již je přežilá) starší konservativní a pokroková či svobodomyslná. Že já náležím ke svobodomyslné, to asi víte.“ Nu tak, milé kolegyně, s barvou ven! Přiznejte se, kam náležíte. Neboť z toho, že se sl. Wiedermannová sama hlásí ku straně pokrokové, můžete souditi, že k nové organisaci budou přijaty jen upřímné pokrokářky. Učitelky jiného smýšlení jsou tedy již vyloučeny, prv než se jednota učitelek zrodila. Není nad ženskou politiku!

O pojišťování životním.

Život lidský jest nejdrahocennějším kapitálem, od něhož přčasto závisí existence celých rodin. Proto každý na zřeteli míti má prvou povinnost, aby kapitál ten nebyl úplna ztracen, ale aby zachován byl i tehdy, když by smrt zničila život člověka. Často nákladné vychování jednotlivců v případech mnohých tisíce nákladů vyžadující v zápětí mělo strádání rodičů i sebezapírání celé rodiny, které přineseno bylo jen za tím účelem, aby zabezpečena byla budoucnost syna neb dcery, budoucí to podpora pečlivých rodičů ve stáří. A tuto naději zmaří zhusta neúprosná smrt, která nikoho nešetří, nikoho nechrání, ani otce, ani syna. Jak veliké kapitály bývají takto smrti naprosto ztraceny, když osoby, na nichž blaho rodiny záviselo, pojištěny nebyly!

Jen pojištěním životním dají se ohromné kapitály takové aspoň z části zachrániti, jen pojištění životní, které jest jisté a rychlé spoření, zároveň ochraňuje před častým úplným úpadkem.

V nejpokročilejších státech pojišťování životní jest nejvíce vyvinuto, což jasným jest důkazem, jaké výhody a důležitost má životní pojišťování pro jednotlivce i státy.

Mnozí ještě dnes nechtějí rozuměti mnohostrannému užitku, jaký plyne z životního pojišťování a namítají, že lépe jest ukládati kapitál do záložny než do pojišťovny, odůvodňující to tím, že prý dosáhnou v záložně většího kapitálu zvýšenou mírou úrokovou než pojištěním u pojišťovny.

Ve věci té dlužno si všimnouti důležitých momentů. Předně, jest-li bude vůbec možno po tu dobu než zamyšlený kapitál po malých částkách uložen bude skutečně ukládati a jest-li snad tento dobrý úmysl nebude zničen nepředvídanou, ale pro každého možnou předčasnou smrtí.

Za druhé, jest-li ten jednatel, který kapitál chce uspořiti, také skutečně dobrovolně donese do záložny buď měsíčně, čtvrtletně, půlletně aneb ročně příslušnou částku k uložení.

Za třetí, zda-li si uložené vklady nevybere dříve, než tyto na zamyšlený kapitál vzrostou. Vím z vlastní zkušenosti, že jen nepatrná příčina postačí, abychom si vklady ze záložny vyzdvihli v tom dobrém úmyslu, že až se nám lépe povede opětně je uložit. Leč málokdy se předsevzetí takové uskuteční a doba uplyne, stáří se dostaví a zůstáváme bez uspořeného kapitálu. Tím riskantnější jest ale takové předsevzetí pro případ neočekávaného úmrtí, tu záložna nevyplatí jako pojišťovna pojištěný kapitál, nýbrž jen skutečně vklady s úrokem asi 4procentním.

I tomu, kdo požívá nárok na pensí, jest pojištění s prospěchem. Pense kryje pouze jednotlivce pro případ stáří, ale pro rodinu kapitál nezaručuje. I těm, kteří vládnou větším kapitálem, jest pojištění potřebné, neboť často bez viny o něj přicházejí a ve stáří zůstávají bez zabezpečení.

Aby čtenářové nabyli správného pojmu o pojištění životním, seznámím je s jednotlivými odvětvími.

Hlavní odbory jsou :

1. Pojištění pro případ úmrtí s placením premie nejdéle do 85 let.
2. Pojištění pro případ úmrtí a dožití zároveň.
3. Pojišťování věna dítkám. (Zemře-li otec, přestává placení premie, zemře-li ditko, vrátí se hned zaplacené pojistné.)
4. Pojištění pensí.

Premie pro všechny tyto odbory počítána jest na základě úmrtnosti a mathematických výpočtů vládou schválených.

Přihlédneme-li k tomu, že každý člověk v dnešní těžké existenci nadíti se může jen krátké doby nezlomného svého zdraví a že jen málo komu jest dopřáno, aby mohl po větších kapitálech spořiti, možno tvrditi, že povinností každého jednotlivce jest a to zvláště otce rodiny, aby pojištění uzavřel a rodinu před možnou bídou a nouzí zachránil. *)

—ř—.

*) Kdož by se o životní pojištění zajímal a buď pro sebe nebo pro dítky, anebo rodinu svou nějaký kapitál pojistiti hodlal, nedej se svěsti dotěrnými agenty židovských pojišťoven, račiž s celou důvěrou dopsati p. Janu F. Korínkovi, správci školy a jednateli Katol. spol. česk. uč. na Mor. v Částkové u Uh. Brodu, který jest důvěrníkem „Prahý“ a všecka možná vysvětlení poskytne ochotně a bezplatně. Redakce.

Knihy a časopisy redakci zasláné.

Ludmila. List pro křesťanské matky. Ročník XXVII. Číslo 2. Vydává dr. Ant. Skoček do pole, čestný kanovník a professor na bohosloveckém ústavě v Č. Budějovicích. — Doporučujeme tento dobrý a laciný časopis pro lid.

Hlasy Svato-Václavské. Sběrka časových brožur. Majitel a vydavatel Družstvo Vlast v Praze 570-II. Redaktor Vlastimil Hálek, farář v Liboci u Prahy. Administrace: Praha 570-II. Žitná ulice.

L. N. Tolstoj. **Drobné spisy.** Přeložil Karel Velemínský. Nákladem Josefa Pelcla v Praze. Cena 2 K 40 h, poštou o 10 h více.

České květy. Obrázková revue pro zábavu a poučení. Pořádá dr. Ant. Podlaha. Nákladem a tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze, Pštrossova ul. 200-II. Sešit 4. Obsah: Nápadníci. Román. B. Brodský. J. V. z Finberka: Chvilé strachu. Msta. Novella ze Slovácka. R. Žejglic. Nabobové při práci. G. Hácha. Archeologické paběrky z Alp. Joh. bar. Hrubá z Jelenní. Rozhledy hvězdářské. Rozhledy technické: Podmořské lodi. Směs: Co stojí střelba z děl? Do jaké hloubky může potápeč sestoupiti? Pro zasmání. Hádanky. U cizích kamen. Vánoční povídka Fr. Leubnera. Lakomec. Mil. Javorník. František hrabě Lützow. Dr. Is. Zahradník. A. Kubes: O psacím stroji. K. Pfeifer. Pomstil se. Al. Mašek: Kterak hrávali na Soběslavsku „Sv. Tři Krále.“ Z Národního divadla: Opera. Prof. V. Müller. Činohra. Dr. B. Prusík. Směs: Oleandr. Císař japonský — básníkem. Fotografie dámy z r. 1839. Švédský cestovatel Svan Hedin. Hádanky. — Vyobrazení: J. Müller: U fortny klášterní. V. Bartoněk: Z rána v pražských ulicích. St. Lolek: Ve větru. Q. Kocián: Pýcha mládí. Zámek v Mirošově u Rokycan. Seitz: Sv. Anežka Česká. Podmořská loď Zedéova. Podmořská lodice Goubetova. Hvězdnatá obloha v lednu. J. Carlandi: Na břehu. Hrabě Lützow. V. Radimský: Potok. Chrám v Bolzánu. Rumunská královna, píšící psacím strojem. Nejnovější psací stroj „Idealka.“ Knihovna strahovská. Fot. J. Eckert. Theologický sál strakovské knihovny. Fot. J. Minařík. Filosofický sál strahovské bibliothéky. Fot. J. Vilim. K. Réling: V noci sylvestrovské. — Obrazová příloha: Pekárek: Studie. — „České Květy“, bohaté a zajímavé, doporučujeme co nejvřeleji. Zaslouží všestranné podpory.

Český Jinoch. Časopis pro dospělejší mládež česko-slovanskou. Red. prof. V. Müller. Nákl. Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze. Roč. VII. č. 4. Tento sešit věnován jest době vánoční. Máme tu pěkné básničky B. Jičínského (Štědrý večer), Pr. Zaletěla (Koleda), pak zajímavé články: Co činí český lid o Vánocích. Damašek, cestopis. Al. Dostála vánoční povídka Host. Prof. Ježka Vynálezy atd. Též obrazy jsou vybrané a hojné. Doporučujeme vřele.

Poučení o tuberkulose. Nákladem spolku pro zdravotnictví v Jičíně. 1 výtisk 2 kr.

Svatá země. Pouť v obrazech z Betléma na Golgotu. Seš. 23.—25. (Dokončení.) Cena 1 K 80 h. Nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze. Nádherné toto dílo jest těmito sešity dokončeno a nachází se v rukou čtenářů. Poslední tato vyobrazení předvádějí nám místa pamětihodná po vzkříšení Páně, pak jako doslov obrazy míst ze života sv. apoštolů památných. Vidíme tu Damašek v několika obrazech, Athény, Pafos, památný Pathmos, Efesus, Thessaloniku, Joppe, Lidu, Caesareu, samé zajímavé pohledy, které většinou byly u nás dosud neznámý a které zvláště pro mládež naši budou míti neobyčejnou zajímavost. Jsme přesvědčeni, že i nyní, kdy celé dílo dokončeno jest, nalezne ještě hojně odběratelů a že zůstane cenným nádherným darem pro každou rodinu.

Rozhledů po lidumilství. jediného filantropického našeho měsíčníku, vycházejícího redakci JUC. Fr. Cyr. Vlka (v Praze, 359--VII.) ve prospěch „Jub. ženského asylu cis. a král. Alžběty“ v Praze-III. (na Kampě), vydáno, bylo právě 1. číslo X. ročníku s tímto bohatým obsahem: Text: Msgr. Ferdinand Jan N. Kalous, světicí biskup arcidiecése pražské: Prává rovnoprávnost jest láska k bližnímu. — Paul Stapler: Dobro a krásno. — Česká dětská nemocnice císaře a krále Františka Josefa I. v Praze. — František Sedláček: Rozvoj filanthropie v cizině. — Zprávy. — Rozmanitosti. — Alkoholismus. — Prosba. — Vyobrazení: Chráněnký filantropické družiny v Praze. — Půdorys české dětské nemocnice v Praze. — Česká dětská

nemocnice císaře a krále Františka Josefa I. v Praze. — Milosrdný Samaritán. Julie Lavergne : V Brugeském hospitálu. Přeložila Karla Černá. I. — Byl „zbytečným“. Dle německého napsa Kl. Gr. — Mosaika. — Předplatné (ročně 4 K) přijímá Lotty Trakalová-Kheilová choť ředitele akademie hr. Straky v Praze-III.

Uprázdňená místa na Moravě.

Uprázdňena jsou místa	Sídlo školní rady okr.	Škola jest	Žádosti škol. radě okr. do
podučitele v Radějově, Lužicích, Velké, Bilovicích a Lanžhotě	Hodonín	vícetř. č.	28. února
učitele v Radíkově	Hranice	1tř. č.	"
učitele ve Starovicích	Hustopeč	3tř. něm.	"
proz. podučitele v Jihlavě	Jihlava (m.)	5tř. dívčí č.	24. února
učitele ve Skalici	Krumlov Mor.	1tř. č.	28. února
podučitele a podučitelky v Nov. Sídle	Mikulov	4tř. něm.	"
nadučitele v Ubušíně	Nové Město	2tř. evang. č.	20. února
podučitele v Horní Rudě	Šumperk	2tř. utr.	3. března
nadučitele v Trnávce	Třebová Mor.	3tř. utr.	28. února
ředitele v Jevíčku	"	měšf. něm.	"
učitele III. odb. tamtéž	"	měšf. něm.	"
def. podučitele ve Studnicích a Chválkovicích B.	Vyškov	3tř. č.	"
učitelky ve Velk. Dyjákovcích	Znojmo	5tř. něm.	"

OPRAVY.

Stat „O nakažlivých nemocích ve školách“ je ukončena. Omylem bylo připojeno: Příště dále. —

Na str. 31. Astronomická zpráva a t. d. má státi ve 2. řádku: Merkura. Ostatní veliké oběžnice jsou blízko slunce a proto jsou neviditelné. Dále: tři čtvrti místo: ve tři čtvrti.

HOVORNA.

Posudek v I. čísle „Hlídky“ netýkal se listů směru křesťanského, tedy ani „Vychovatelských Listů.“ Platil výhradně a jedině tak zvaným „radikálním.“ Omyl povstal tím, že sazeči vypadlo slůvko „s v o b o d o m y s l n é“. Tak sděleno bylo soukromým dopisem redaktoru tohoto listu, není tudíž příčiny, aby pisatel „Rozhledu školského“ ve „Hlídce“ z nešetrnosti byl obviňován.

Red.

Prosíme své ctěné příznivce, aby nám zasílali adresy těch, jimž bychom mohli „Vychovatelské Listy“ na ukázkou poslati.

Život.

List pro výchovu v rodině, škole a společnosti.

Obsah 2. čísla:

K. B. Časopisy pro mládež.
Frédéric Queyrat: Obrazivost u dítěte a její druhy.
Fr. Krček. Londýnské vzdělávací dělnické školy.
G. Ratzenhofer: Vývoj svědomí v rodině.
P. Janet: Rodina. Čtení z praktické mravouky.
Rozhledy: Probuzení genia. — Otázka českých škol ve Vídni. — Ústavy učitelské. — Sebevraždy dětí. — Zubní hygiena a škola. — Hygiena a kuchařství
Inserty.

„Život“ vychází redakcí a nákladem **Jos. Pelcla** v Praze, Lipová ulice číslo 8. a předplácí se čtvrtletně 1 K 80 h, celoročně 7 K 20 h.

Učitelská Zádruha na Moravě,

zapsané společenstvo s obmezeným ručením se sídlem
v Hulíně,

přijímá **vklady na spořitelní knížky a úrokuje je 4⁰/₀.**

C. k. daň důchodkovou platí spolek sám, aniž by ji vkladatelům srážel.

Poskytuje zápůjčky svým členům na směnky a dluhopisy na 6⁰/₀ za velmi příznivých podmínek.

K zasilání peněz poštou vydá „Zádruha“ na požádání složní listy poštovní spořitelny.

Kdo pomoci potřebuje, ať obrátí se z celou důvěrou na starostu spolku p. **Jana F. Kořínka**, správce školy v Částkově u Uh. Brodu.

K dotazům budiž přiložena známka 20 hal. na odpověď.

Představenstvo.

Prosíme všechny katolické redakce, aby nám po výtisku svých publikací výměnou posílaly.

Nous prions toutes les redactions des revues catholiques de nous envoyer en échange un exemplair de leurs publications.

„Vychovatelské Listy“ vycházejí dvakrát měsíčně (5. a 20.)

Předplatné na celý rok obnáší 6 K

Redaktor Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích.

Administraci a expedici vede Hedv. Rubrová v Brně, na Petrově č. 1.

Nákladem Katolického spolku českých učitelů na Moravě.

Príspevky se honorují.

Inserty účtují se levně.

Tiskem Ferd. Navrátila v Ivančicích.